

Kto ty jesteś?

POLAK MAŁY

Miesięcznik dla dzieci

nr 1 (27) styczeń 2023

Drodzy!

Nie wiemy, w którym momencie trafi do Was ten numer, ale wiedzcie, że myśłami i sercem jesteśmy z każdym i każdą z Was. Czasy są trudne i niespokojne. Na pewno przeżywacie dużo trudnych emocji. Wierzimy, że macie wsparcie w waszych rodzinach i macie z kim porozmawiać o swoich przemyśleniach i obawach. Mamy nadzieję, że ten numer pozwoli Wam miło spędzić czas i oderwać się od bieżących wydarzeń.

Redakcja Kuriera Galicyjskiego

Na szczęście, na zdrowie, na ten nowy rok, aby Was nie bolała głowa ani bok.

Witajcie!

Zaczynamy nowy rok! Nowy kalendarzowy rok! A jest to rok 2023!

Czy coś się zmieni w naszym życiu? Oczywiście! Zmieniamy kalendarze! Staramy się jak najlepiej wykorzystać duże ilości śniegu!

Bo wszyscy lubimy śnieg. Lepimy całe rodziny bałwanków, wnosimy z domu dla nich nosy marchewkowe i buraczane buzie, stare szaliki, nieużywane już chusty-apaszki, berety, kapelusze czy miski, wiaderka i rondelki, niejeden bałwanek dostaje starą miotłę, wydobywamy spod śniegu czy z piwnicy drobne kamyczki lub kawałki węgla na guziki.

Z przymrużeniem oka...

Rondelki (inscenizacja)

Narrator: Kupują bałwanki rondelki.

Bałwanek I: Poproszę rondelków niewielki!

Bałwanek II: Czy znajdę rondelków we wzorki – w choinki, w śnieżynki, w sikorki?

Bałwanek III: Koniecznie chcę kupić rondelków, na którym jest biały pudełek!

Bałwanek IV: Przepraszam! Czy ja się nie liczę? Ja sobie rondelków pożyczę!

Bałwanki (razem): Jak staniemy przed lusterkim – ja z rondelkiem, ty z rondelkiem, to się pięknie ukłonimy i w kucharzy się zmienimy!

Dorota Gellner

Zimowe zabawy

Doskonale zimowe zabawy to również jazda na sankach i nartach. No i bitwy na śnieżki – kule śniegowe.

Ale uwaga!

Nigdy nie celuj w głowę!

Często zmieniaj mokre buty i rękawiczki na suche!

Nie gub czapki i szalika!

Zadbaj o bezpieczeństwo podczas zimowych zabaw!

Pada śnieżek

Pada śnieżek, pada śnieżek.
Już ze śniegu mam kołnierzyk,
białe uszy i policzki
i śniegowe rękawiczki.

A jak padać nie przestanie –
wiecie, co się ze mną stanie?
Będzie kino nie z tej ziemi –
nos w marchewkę mi się zmieni!

Dorota Gellner

Czy wiesz, że...

Wyraz „wigilia” będzie miał inne znaczenie w zależności od tego, od jakiej litery go zapiszemy. Jeśli chcemy wskazać 24 grudnia, powinniśmy zapisać ten wyraz od wielkiej litery, czyli: Wigilia. Z kolei „wigilia” – pisana od małej litery – to określenie wieczoru przed ważnym świętem i doniosłym wydarzeniem.

W niektórych regionach Polski, jak na przykład Podlasie, obchodzono trzy wigilie – przed Bożym Narodzeniem, Nowym Rokiem

wigilia

Wigilia
24 grudnia

i świętem Trzech Króli. Tylko podczas sylwestra na stole mogło znaleźć się mięso, stąd też nazwa „tłusta wigilia”.

Na stołach królowała przede wszystkim wieprzowina (a dla starszych – również mocne trunki). Obowiązkową potrawą na wspomnianym już Podlasie była prażucha, czyli danie z mąki pszennej, do którego dodawano słoniny.

ŹRÓDŁO: [HTTPS://WWW.NOCOWANIE.PL/TRADYCJE-SYLWESTROWE-I-NOWOROCZNE-W-POLSCE.HTML](https://www.nocowanie.pl/tradycje-sylwestrowe-i-noworoczne-w-polsce.html)

Tradycje noworoczne

W Nowy Rok kontynuowano składanie życzeń – **domy odwiedzali kołędnicy, a dzieci chodziły „po szczodrakach”**. Szczodraki to drożdżowe bułeczki ze słodkim nadzieniem, najczęściej był to domowy dżem lub marmolada. Zwyczaj polegał na tym, że komunikowano się tylko rymowanymi lub wierszykami.

W pierwszy dzień roku praktykowano również sąsiedzkie odwiedziny. Była to także kolejna okazja do zapewnienia pomyślności, którą wróżono z tego, kto jako pierwszy w Nowy Rok przyjdzie do gospodarstwa. Pecha przynosiła kobieta, dlatego dbano, by pierwszymi gośćmi byli mężczyźni. Na wszystkich czekały zastawione stoły, na których nie brakowało chleba i noworocznych kołaczy.

Kołacze noworoczne miały wyjątkową formę. Były zdobione figurkami zwierząt, ludzi i uformowanymi gałązkami. Wszystko to robiono, by zapewnić sobie szczęście w nadchodzącym roku.

ŹRÓDŁO: [HTTPS://WWW.NOCOWANIE.PL/TRADYCJE-SYLWESTROWE-I-NOWOROCZNE-W-POLSCE.HTML](https://www.nocowanie.pl/tradycje-sylwestrowe-i-noworoczne-w-polsce.html)

Mądrość ludowa...

Na Nowy Rok
przybywa dnia
na barani skok.

Gdy Trzech Króli
mrozem trzyma,
będzie jeszcze
długa zima.

Jak Nowy Rok
jasny i chłodny,
będzie roczek
pogodny i płodny.

W Trzech
Króli każdy
się pod
kożuch tuli.

Jaką pogodę
Nowy Rok
oznaczy, taką
i w sierpniu
Pan Bóg uraczy.

Styczeń,
styczeń
wszystko
studzi –
ziemię,
bydło, ludzi.

Śnieg, śnieg

Śnieg prószy płatkami,
zasypuje świat,
na pola błękitne
mrok i cień już padł!

W śniegach chaty stoją,
jak za stogiem stóg,
śniegu równo z płotem
i śnieg zawiął próg.

Świąteczko migocze
w okieneczkach chat,
pada nikły odbłask
na wiśniowy sad.

Śnieg prószy płatkami
chyba cały wiek,
sanie ledwo suną
poprzez kopny śnieg.
W mroku zstępującym
z ołowianych chmur
świat, zdaje się, zacichł
wśród śniegowych gór...

Barbara Stefania Kossuth

Święto Trzech Króli (6 stycznia)

Styczeń, tak jak i grudzień, jest miesiącem kilku ważnych dni świątecznych.

To dzień kończący tradycyjne obchody Bożego Narodzenia. W tym dniu w kościołach święci się mirrę, kadzidło i złoto, a także i kredę. Upamiętnia to dary złożone małemu Jezusowi przez Mędrców ze Wschodu. Dawniej po powrocie z kościoła poświęconym kadzidłem gospodarz okadzał dom i obejście. Potem ktoś z domowników wypisywał kredą na drzwiach K+M+B i aktualną datę roczną. Taki napis różnie bywa interpretowany: jako inicjały trzech mędrców lub jako skrót wyrazów łacińskich tworzących zdanie: „Niech Chrystus błogosławi temu domowi”.

Dzisiaj już tradycją stał się Orszak Trzech Króli. Są to uliczne jasełka organizowane na ulicach wielu miejscowości w Polsce, w Ukrainie i na świecie. Wywodzi się on z tradycji jasełkowej i kołędniczej.

Do udziału w takim Orszaku są zapraszani: rodziny z dziećmi, młodzież, studenci, seniorzy...

Czyli – Wszyscy chętni!

Prowadzą nas gwiazdy

Niczym na świętych obrazach
Kacper, Melchior i Baltazar
przez śnieg przyjdą, ścieżką w głązach...

A skąd przyjdą?

Z gór.

Jeden wielki król.

Drugi wielki król.

Trzeci wielki król.

Przez śnieg przyjdą piechotą,
kadzidło, mirrę, złoto
kryjąc pod kapotą...

A wiatr będzie wiał

od turni,

od skał.

– Komu dary te niesiecie,
dokąd tak przez śnieg idziecie,
panowie w koronach?

– Nie po drogach,

nie po mostach

wędrujemy

do gazdostwa...

Nic nie wiedzą

o nas.

Tam urodził się

Malutki

na radości

i na smutki,

mały niby

rękawiczka

albo jak kawalek

smyczka,

syn gaździny i gazdy...

Więc przez śniegi gór idziemy,

dar królewski mu niesiemy...

A prowadzą nas tatrzańskie gwiazdy.

Tadeusz Kubiak

Święto babci i dziadka (21 i 22 stycznia)

Są to dni, o których ani dzieci, ani dorośli nie mogą zapominać!

Babcie i dziadkowie są symbolami ciepła i miłości, różnych konfitur, smacznych i leczniczych syropów, majsterkowania i słodkich wypieków, wypraw na ryby i po grzyby, długich spacerów i wieczorów pod kocem pełnych wspaniałych bajek i ciekawych opowieści. Dziadkowie pomagają rodzicom was wychować. Jednocześnie rozpieszczają was okropnie! A czas szybko płynie – już jesteście prawie dorośli. I wtedy zdarza się, że poprzez codzienne sprawy, przygody, hobby zapominacie o nich. Nie odwiedzacie ich zbyt często. Nie dzwonicie. Nie pytacie o ich sprawy. Nie opowiadacie o swoich. A oni stale czekają na wasze odwiedziny.

Wykorzystajcie te dwa styczniowe dni na ciepłe spotkania. Przytulcie się do babci i dziadka. Przynieście laurki i moc gorących życzeń. Opowiedzcie o swoich przygodach, wysłuchajcie ich wspomnień. Te wspomnienia na pewno będą dotyczyć również i waszego wczesnego dzieciństwa.

Sylwester z babcią i dziadkiem

Kto mnie przebierze za kowboja,
a moją siostrę za piratkę?
Nie mama z tatą, ich tu nie ma,
ale jest babcia razem z dziadkiem.

Kto nas nauczy tańczyć tango
i rock and rolla* na dokładkę?
Nie telewizor, nie komputer,
tylko rzecz jasna – babcia z dziadkiem.

Kto Nowy Rok przywita godnie,
w szampan zmieniając oranżadę?
Kto? No wiadomo – oczywiście
zrobią to babcia oraz dziadek.

A kto po balu zaśnie pierwszy?
I kto rozwiąże tę zagadkę?
Czy to dzieciaki będą pierwsze,
czy może babcia razem z dziadkiem?

Wanda Chotomska

*rock and rolla – (czytaj: rokendrola) – rodzaj tańca

Kto szedł do Babulki Zimy po nowe odzienie (baśń)

W lecie ubrać się można w byle co, spać byle gdzie, bo ciepło. Ale teraz, gdy zimno? Kłopot.

Poleciały ptaszki do Babulki Zimy. Stuk-puk! Stuk-puk! Dziobkami w lodowatą szybkę.

Wyrzała Babulka Zima ze swojej chałupki na lodzie.

– Kto tam? Czego chcecie?

– To my, ptaki. Potrzebujemy puchowych kamizeli, bo nam bardzo zimno.

Dała Babulka Zima puchową kamizelę ptakom. Sama siadła sobie pod piecem i pierze drze.

Aż tu biegnie zając z wiewiórką.

Stuk-puk! Stuk-puk! Pazurkiem w lodowe drzwi chałupki.

Wyrzała Babulka Zima.

– Kto tam? Czego potrzebujecie?

– To my, zając Szarak i wiewiórka Rudaska. Prosimy o inne futerka.

– O jakie?

– O jaśniejsze. Bo w tych ciemnych z daleka widać nas na białym śniegu.

Poszukała Babuleńka Zima w swojej zimowej skrzyni. Znalazła jasne futerka dla zająca i dla wiewiórki.

– Macie. Ubierzcie się i zmykajcie!

Ubrali się i zemknęli. Babulka siada pod piecem i pierze drze.

Aż tu człapie coś wielkiego po śniegu. Stuk-puk! Całą łapą w śniegowy dach lodowej chałupki.

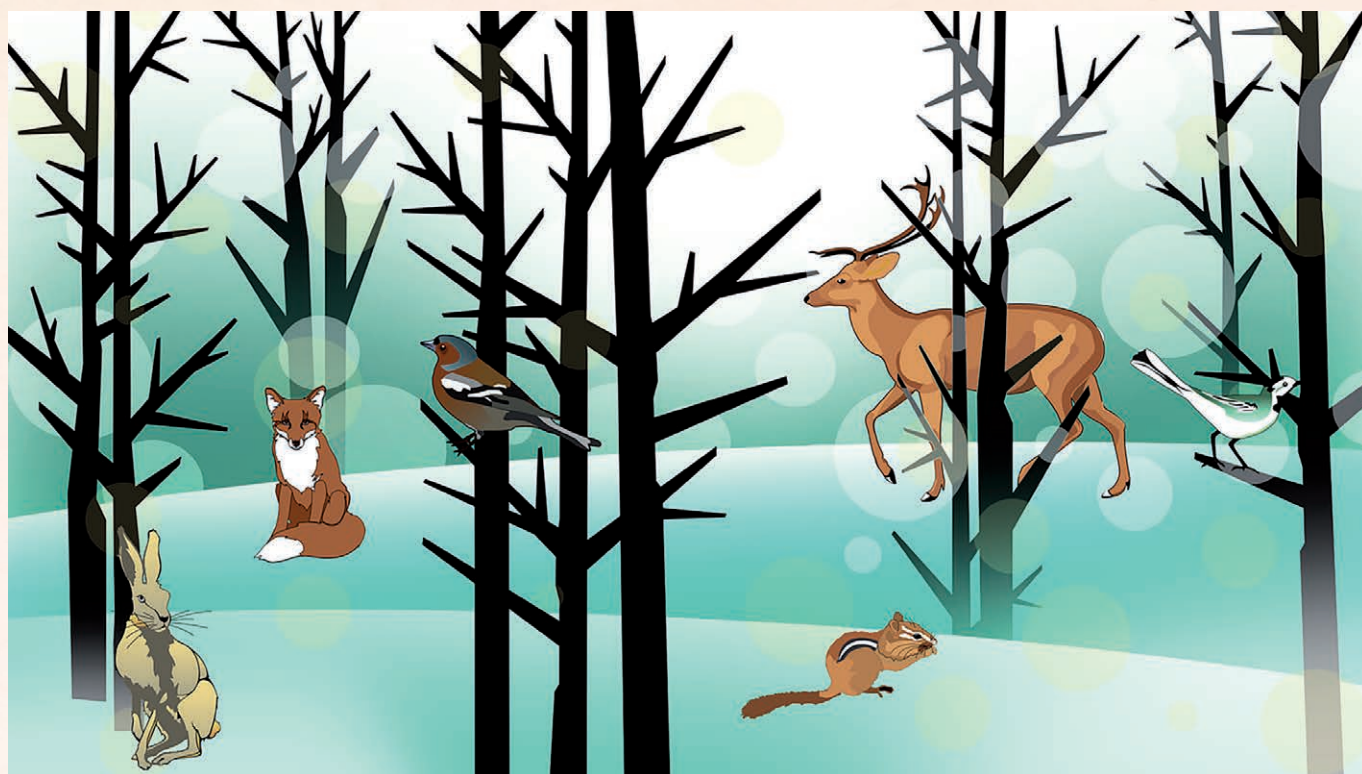
Babulka Zima od razu wiedziała, że to stary niedźwiedź z dąbrowy. Wydostała dla niego największy i najcieplejszy kożuch.

– Masz, misiu, okryj się ciepło. Wróc do dąbrowy i śpij!

– Dziękuję – zamruczał miś. – Okryję się po sam nos i będę spał aż do wiosny.

Poszedł. A Babulka Zima znów wzięła się do darcia pierza. Już jej chyba teraz nikt nie przeszkodzi.

Ewa Szelburg-Zarembina

SAVOIR+VIVRE (nie tylko dla dzieci)**Wychodzenie po angielsku**

Karnawał! Czas zabaw! Czasami bywamy zmęczeni ilością aktywnych zabaw czy tańców podczas bali maskowych i chcemy wcześniej wrócić do domu. Jak to zrobić elegancko, opowiedzą nam bliźniacy.

Kuba i Buba byli niemiło zaskoczeni, gdy po powrocie do domu okazało się, że od ponad dwóch godzin szuka ich policja i straż miejska całego miasta.

– Gdzie wyście byli?! – pobałtała mama doskoczyła do bliźniaków, nie wiedząc, czy najpierw je uściskać, czy może raczej wytarzać za uszy.

– Jak to gdzie? – Kuba zerknął niepewnie na zaciskającego zęby tatę. – U pani Cecyli, na przyjęciu... Z babcią Joasią i panem Waldemarem...

– Pytam, gdzie byliście później?! – krzyknęła mama.

– Później?... – Buba zmarszczyła brwi, jakby usiłowała coś sobie przypomnieć. – Aaa,

później!... Później sobie poszliśmy, bo było nudno. Ale babcia Joasia, pan Waldemar, pani Cecylia i wszystkie jej koleżanki tak dobrze się bawili, że nie chcieliśmy psuć im zabawy... Więc wyszliśmy „po angielsku”.

– Słucham?! – wycodził tata.

– „Po angielsku” – wyjaśnił Kuba. – Czyli niezauważeni, nie żegnając się z nikim, rozumiesz?

Tata na przemian to bladł, to czerwieniał ze złości.

– No, tak po cichu... – wtrąciła Buba, zdumiona, że rodzicom trzeba tłumaczyć takie oczywistości. – Po co mieliśmy robić zamieszanie i psuć im zabawę? Poszliśmy sobie do kina...

Po awanturze, jaką tata zrobił Kubie i Bubie, nasze bliźniaki zapamiętają już na zawsze, że wychodząc „po angielsku”, należy się jednak pożegnać z gospodarzem...

Grzegorz Kasdepke

Materiały opublikowane za zgodą Autora

Jaki sylwester, taki cały rok

To zdanie powtarzamy sobie również dzisiaj, ale w tradycji ludowej było ono traktowane szczególnie poważnie. Starano się więc robić wszystko, by zapewnić sobie i całej rodzinie powodzenie i bogactwo w nowym roku. Z tego też względu dbano o to, by spiżarnia była zapelniona,

a stół suto zastawiony. Zakładano też odświętną odzież, a do kieszeni wkładano monety, które miały przyciągać bogactwo. Dla zapewnienia dobrych plonów podczas nadchodzących żniw posypywano się nawzajem owsem.

Przestrzegano również jednej ważnej zasady – w sylwestra nie można było sprzątać, a zwłaszcza zamiatać podłóg. Groziło to bowiem wymieceniem z domu szczęścia! Inni z kolei wierzyli, że zamiatanie w sylwestra wymiata biedę.

ŹRÓDŁO: [HTTPS://WWW.NOCOWANIE.PL/TRADYCJE-SYLWESTROWE-I-NOWOROCZNE-W-POLSCE.HTML](https://www.nocowanie.pl/tradycje-sylwestrowe-i-noworoczne-w-polsce.html)

Dzisiaj prawie w każdej rodzinie mieszkają ulubieńcy: słodkie koty i wierne psy, małe choinki, żółwie czy papużki. PAMIĘTAJ!!! Zwierzęta boją się głośnych i ostrych dźwięków. Dlatego zadbajcie o spokój dla swoich pupili w Noc Sylwestrową.

Składanie życzeń

Kiedyś, podobnie jak to robimy teraz, składano sobie życzenia na nowy rok. Dobre słowo można było usłyszeć od członków rodziny, ale również od przebierańców. W wielu wsiach przebierano się za Stary i Nowy Rok, odwiedzano gospodarstwa z życzeniami pomyślności.

Nowy Rok zawsze był dziarskim młodzieńcem, natomiast chłopaka występującego jako Stary Rok charakteryzowano na człowieka w podeszłym wieku.

ŹRÓDŁO: [HTTPS://WWW.NOCOWANIE.PL/TRADYCJE-SYLWESTROWE-I-NOWOROCZNE-W-POLSCE.HTML](https://www.nocowanie.pl/tradycje-sylwestrowe-i-noworoczne-w-polsce.html)

A może to właśnie Wy w tym roku przebercie się na Stary i Nowy Rok? Choć zwyczajowo przebierali się chłopcy, to sądzę, że dziewczynki również mogłyby odegrać taką rolę. Najważniejsze to uśmiech, dobra zabawa i pomyślne życzenia. Tak więc przyjmijcie je również ode mnie: pogody ducha, pysznych dań, rodzinnego ciepła, wymarzonych prezentów, pięknych chwil! Niech Święta i cały 2023 rok będą dla Was dobre!

Babcia Kazia

Pismo jest redagowane przez zespół „Kuriera Galicyjskiego”.
Adres do korespondencji: Kurier Galicyjski – Kto ty jesteś?
Lwów 79044, Львів 79044, ul. Melnyka 22/3, вул. Мельника 22/3,
telefon redakcji: +38 0980712564, e-mail: nowykuriergalicyjski@gmail.com
Wydawca Stowarzyszenie „Kurier Galicyjski”. Видавець ГО „Кур’єр Галицький”.
Свідоцтво про державну реєстрацію Серія КВ № 24707-14647 Р
видане Державною Реєстраційною Службою України 17.02.2021 р.
Свіадецтво реєстрації: серія КВ nr 24707-14647 R wydane przez Państwową
Rejestracyjną Służbę Ukrainy 17.02.2021.
Tytuł jest dostępny na licencji Creative Commons. Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowa. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Stowarzyszenia „Kurier Galicyjski”.
Utwór powstał w ramach zlecenia przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów zadań w zakresie wsparcia Polonii i Polaków za granicą 2021 roku. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji i o posiadaczach praw – Stowarzyszenie „Kurier Galicyjski”.

Projekt wspierany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2021

Projekt „Profesjonalne media na Ukrainie 2021-2022” realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Kod prenumeraty
УКРПОШТА

68416

46299

